

KÖRNYEZETI ÉRTÉKELÉS

SZAKÁLY KÖZSÉG TELEPÜLÉSRENDEZÉSI TERVÉHEZ

Készítette:

Baloghné Gaál Zsófia
okleveles környezetmérnök
környezetvédelmi szakértő
17-00675

Tartalomjegyzék

1. A KÖRNYEZETI ÉRTÉKELÉS KIDOLGOZÁSI FOLYAMATÁNAK ISMERTETÉSE.....	3
1.1. Előzmények.....	3
1.2. A tervezési folyamat más részeihez való kapcsolódása	3
1.3. A környezeti értékelés készítése során tett javaslatok hatása a terv alakulására	4
1.4. A környezet védelméért felelős szervek és az érintett nyilvánosság bevonása, az általuk adott véleményeknek, szempontoknak a környezeti értékelés készítése során történő figyelembevétele, az indokok összefoglalása;.....	4
1.5. A környezeti értékelés készítéséhez felhasznált adatok forrása, az alkalmazott módszer korlátai ..	5
2. A TERV KIDOLGOZÁSÁKOR VIZSGÁLT VÁLTOZATOK RÖVID ISMERTETÉSE.....	5
2.1. A terv céljainak, tartalmának összefoglaló ismertetése, kiemelve a környezeti értékelés készítése szempontjából fontos részeket.....	5
2.2. A terv összefüggése más releváns tervekkel, illetve programokkal	7
3. A TERV MEGVALÓSÍTÁSA KÖRNYEZETI HATÁSAINAK, KÖVETKEZMÉNYEINEK FELTÁRÁSA	8
3.1. A terv céljainak összevetése a terv szempontjából releváns nemzetközi, közösségi, országos vagy helyi szinten kitzűzött környezet- és természetvédelmi célokkal, szabályokkal.....	8
3.1.1. Országos övezetek általi érintettség.....	8
3.1.2. Országos programokhoz való illeszkedés.....	9
3.1.3. A térségi programokkal való kapcsolatok.....	12
3.2. A jelenlegi környezeti helyzet releváns, a tervvel összefüggésben lévő elemeinek ismertetése;...	13
3.2.1. A terület azon környezeti jellemzőinek azonosítása, amelyeket a terv megvalósítása valószínűleg jelentősen befolyásol.....	13
3.2.2. Az emberek egészségi állapotára, életminőségére, társadalmi, gazdasági helyzetére gyakorolt hatások ..	33
3.2.3. A környezeti állapot egyéb jellemzőinek értékelése (eltartóképesség, terhelhetőség).....	33
3.2.4. A fennálló környezeti konfliktusok, problémák leírása.....	34
3.3. A terv megvalósulásával közvetlenül vagy közvetve környezeti hatást kiváltó tényezők, okok feltárása	35
3.3.1. Természeti erőforrás közvetlen igénybevételét vagy környezetterhelés közvetlen előidézését jelentik.....	35
3.3.2. Olyan társadalmi, gazdasági folyamatokat váltanak ki, vagy ösztönöznek, amelyek közvetett módon környezeti következménnyel járhatnak.....	35
3.4. A terv megvalósítása esetén várható, a környezetet érő hatások, környezeti következmények előrejelzése	36
4. A TERV MEGVALÓSÍTÁSA KÖVETKEZTÉBEN VÁRHATÓAN FELLÉPŐ KÖRNYEZETRE KÁROS HATÁSOK ELKERÜLÉSÉRE, CSÖKKENTÉSÉRE VAGY ELLENTÉTELEZÉSÉRE, MONITORINGOZÁSÁRA VONATKOZÓ JAVASLATOK	36
5. KÖZÉRTHETŐ ÖSSZEFOGLALÓ	36

1. A környezeti értékelés kidolgozási folyamatának ismertetése

1.1. Előzmények

Szakály nem rendelkezik hatályos (OTÉK alapú) településrendezési tervvel.

Szakály Község Önkormányzatának Képviselő-testülete 2018-ban döntött az új településrendezési eszközök elkészítéséről. A Településképi Arculati Kézikönyv és Településképi rendelet már elkészült és elfogadásra került. Ezek, továbbá az új településfejlesztési koncepció képezik az új településszerkezeti terv és Helyi Építési Szabályzat alapját.

A településszerkezeti tervben kell megállapítani a táj, az épített és a természeti környezet alakításának és védelmének területfelhasználással összefüggő módját, valamint ki kell jelölni a település fejlesztésének területi irányait. A településszerkezeti tervben meg kell határozni a település egyes területeirészeinek területfelhasználását, továbbá a település működéséhez szükséges műszaki infrastruktúra elemeknek a település szerkezetét meghatározó térbeli kialakítását és elrendezését.

Jelen dokumentum Szakály településrendezési eszközei környezeti vizsgálatának megállapításait ismertető környezeti értékelés. A környezeti vizsgálat lefolytatásának eljárásrendjét és a környezeti értékelés elkészítésének tartalmi követelményeit az egyes tervek, ill. programok környezeti vizsgálatáról szóló 2/2005. (I.11.) Korm. rendelet (a továbbiakban KÉ rendelet) tartalmazza. A KÉ rendelet 1.§. (3) a) pontja értelmében a település egészére készülő szabályozási terv és helyi építési szabályzat készítése esetén környezeti vizsgálat lefolytatása és környezeti értékelés készítenő.

A koncepciót megelőzően készült Megalapozó vizsgálat a környezeti elemek állapotát, a környezeti hatótényezőket részletesen feltárta. A Településfejlesztési koncepció készítésével párhuzamosan megindult a településrendezési eszközök teljes közigazgatási területre vonatkozó elkészítése.

1.2. A tervezési folyamat más részeihez való kapcsolódása

A környezeti értékelés a településrendezési terv elkészítésének folyamatában alapját képezi a terv által kitűzött célok, fejlesztési elképzelések, intézkedési javaslatok meghatározásának. A környezeti értékeléshez szükséges adatok beszerzése, a településrendezési terv elkészítéséhez kapcsolódó adatok begyűjtésével párhuzamosan történt.

A településrendezés célja, hogy az érintett lakosság lakás, munkahelyi és egyéb települési ellátási szükségletei optimálisan a települési és a természeti környezet jó állapotának, az egészséges környezetnek a biztosításával legyen kielégítve. A településrendezés kapcsán a településszerkezetet, a terület felhasználás rendjét, a közlekedési hálózatot és a közmű infrastruktúrát a jövőre is gondolva úgy kell alakítani, hogy az egészséges élethez szükséges környezeti elemek jó minőségben, távlatosan is rendelkezésre álljanak, a nem megújuló környezeti elemek igénybe vétele a takarékos használat eredményeként csökkenjen, a

megújuló energiaforrások alkalmazása, a hulladékok csökkenése, újrahasznosítása, a környezettudatos élet általános gyakorlattá váljon.

A településrendezési tervezéshez kapcsolódó környezeti vizsgálat készítése elvileg két módon lehetséges: az elkészült és lezárult tervezés utókontrolljaként, vagy folyamatban levő tervezésbe integráltan. A hazai jogi szabályozás a kooperatív - integrált tervezésben készülő környezeti vizsgálatot írja elő, amelynek lényege, hogy a tervezési folyamat részeként, oda - visszacsatolások szabályozott rendszerében, szoros együttműködésben készül a terv és a környezeti vizsgálat. A településrendezési terv és a környezeti vizsgálat nem egymás ellenében készül, a környezeti vizsgálat célja a terv környezeti szempontból való kontrollja és szükség szerinti korrekciója.

A környezeti vizsgálat ugyan a településrendezési terv részeként, illetve azzal párhuzamosan kerül elkészítésre, de alapvetően a település, mint az érintett nyilvánosság színtere érdekében készül. Ezért a vizsgálati folyamat során a kooperatív tervezés mellett, egy bizonyos szuverenitásra is törekedtünk, hogy a fejlesztési elképzelések területi vetületeinek környezeti szempontú értékelésénél, a befektető szándékoktól elvonatkoztatott környezettudatos gondolkodás kellő súllyal megjelenjen.

Jelen környezeti vizsgálat és értékelés Szakály Településszerkezeti tervének, Szabályozási tervének és helyi építési szabályzatának megvalósulása során várható környezeti következményeket hivatott feltárni és a terveket ennek alapján értékelni a környezeti szempontoknak a döntéshozási folyamat minél korábbi fázisában történő integrálása és a környezetvédelmi szempontból előreláthatóan káros hatásokkal járó folyamatok kiszűrése érdekében. Az értékelés célja, hogy a tervbe szükség esetén olyan további intézkedések, feltételek kerüljenek beépítésre, melyek a környezeti elemek védelmét, a környezet károsodásának elkerülését biztosítják.

1.3. A környezeti értékelés készítése során tett javaslatok hatása a terv alakulására

A környezeti értékelés során olyan információ, állapotjellemző nem merült fel, amely a jogszabályi előírásokon túlmenően jelentősen befolyásolta volna a településrendezési terv alakítását.

1.4. A környezet védelméért felelős szervek és az érintett nyilvánosság bevonása, az általuk adott véleményeknek, szempontoknak a környezeti értékelés készítése során történő figyelembevétele, az indokok összefoglalása;

A környezeti értékelés során felvettük a kapcsolatot a település Polgármesteri Hivatalával. A hivatal készséggel tájékoztatott a felmerült kérdésekkel kapcsolatban, illetve rendelkezésünkre bocsátotta a birtokukban lévő, a tervezés szempontjából fontos dokumentumokat. Az általános kapcsolatfelvételt követően település specifikus adatgyűjtés következett. Az Önkormányzat mellett információszerzés céljából felvettük a kapcsolatot az érintett hatóságokkal is.

1.5. A környezeti értékelés készítéséhez felhasznált adatok forrása, az alkalmazott módszer korlátai

A környezeti értékelés során csak a szakirodalomban megtalálható, publikált térképeken, tanulmányokban, jogszabályokban megjelent ill. az önkormányzat, a hatóságok és a különböző szolgáltató szervezetek által szolgáltatott adatokat használtuk fel, mivel ezek a tervezési terület adottságait figyelembe véve elégséges információval szolgáltak a tervnek megfelelő mélységű értékelés elkészítéséhez.

2. A terv kidolgozásakor vizsgált változatok rövid ismertetése

2.1. A terv céljainak, tartalmának összefoglaló ismertetése, kiemelve a környezeti értékelés készítése szempontjából fontos részeket

Szakály településrendezési eszközei elkészítésének célja – a jogszabályi megfelelésen túl – hogy a településre vonatkozó településfejlesztési elképzelések térbeli-fizikai kereteit megteremtse. A terv a beépítés feltételeinek, építési követelményeknek, jogoknak és kötelezettségeknek a megállapítására hivatott, a környezeti ártalmak legkisebbre való csökkentése, a település megőrzésre érdemes, értékes építészeti és természeti arculatának védelme mellett.

Szakály településrendezési eszközei környezetvédelmi vizsgálatának a fő célja — a tervezési folyamat szerves részeként — az elgondolások és a tervjavaslatok alternatívái környezeti hatásainak módszeres elemzése annak érdekében, hogy a terület fejlesztése minél kevésbé terhelje környezetét. A terv készítése során így figyelembevételre került, hogy a településen, különösen a tervezett fejlesztési területeken megvalósításra kerülő létesítmények és azok funkciói, valamint az infrastruktúra kialakítása, fejlesztése révén a környezethasználat úgy legyen szervezhető és végezhető, hogy – a legkisebb mértékű környezetterhelést és igénybevételt idézze elő; – megelőzhető legyen a környezetszennyezés; – kizárja a környezetkárosítást, – kulturált környezetű létesítmények jelenjenek meg a tájban. A településszerkezeti és szabályozási terv kialakításakor a környezetvédelem területén elsődleges cél, hogy a hazai környezetvédelmi jogszabályoknak és az EU elvárásoknak is megfelelő terv készüljön a Településfejlesztési koncepcióban elhatározott fejlesztési szándékok szerint.

A településrendezés célja a települések terület-felhasználásának és infrastruktúra-hálózatának kialakítása, az építés helyi rendjének szabályozása, a környezet természeti, táji és épített értékeinek fejlesztése és védelme.

A településrendezési eszközök alapvetően a meglévő, valós állapotot tükrözik, mindössze néhány helyen történik új fejlesztési elképzelések alapján terület kijelölése vagy tervezett infrastruktúra jelölése.

A meglévő állapothoz képest tervezett módosítások a következők:

A területfelhasználási elemek változása

1. Lakóterületek:

A belterületi ingatlanok mind falusias lakóterület övezeti besorolást kaptak. A Fő utca – Szabadság utca közti tömbbelsőben elegendő terület áll rendelkezésre új lakótelkek számára (jelenleg mezőgazdasági művelés alatt vannak). További lakóterület kijelölés nem indokolt.

2. Településközpont területek:

A településközpont területbe sorolt intézmények (általános iskola, óvoda, templom, művelődési ház) telkein területigényes bővítések nem tervezettek. A besorolások a meglévő állapotokat tükrözik.

3. Gazdasági területek:

A víztorony környéke, a benzinkút és környéke, valamint a vasútállomástól nyugatra lévő, jelenleg kihasználatlan üzemi terület kereskedelmi szolgáltató terület besorolást kapott, ahol új vállalkozások is helyet kaphatnak. A belterülettől délkeletre fekvő Agrokémia és annak déli irányú bővítési területe ipari övezetbe került.

4. A különleges területek:

A meglévő, működő mezőgazdasági majorok különleges mezőgazdasági üzemi terület, a sportpálya különleges sport-terület, a temetők területe különleges temető-terület besorolást kapott. A vízmű-műtárgyak ingatlanai különleges közmű-elhelyezési területbe kerültek.

A kiváló szántóterületek, és az ökológiai hálózati érintettség miatt a szakályi major nyugati része és a Jókai utca déli végén lévő kisebb állattartó telep beépítésre nem szánt különleges mezőgazdasági telep övezeti besorolást kapott. Beépítésre nem szánt különleges hígtrágya-kezelő terület található Ürgevárpuszta déli részén, továbbá beépítésre nem szánt különleges temető-területbe tartoznak a belterület déli részén fekvő temetők.

5. Erdőterületek:

Az erdőterületek lehatárolása és besorolása az erdészeti hatóság hivatalos adatszolgáltatása alapján történt.

6. Mezőgazdasági területek

A külterületi szántó és gyepek területek általános mezőgazdasági, a zártkerti területek kertés mezőgazdasági területbe kerültek.

7. Természetközeli területek:

A község területén található nádas, mocsár és vízállás területek az OTÉK előírásainak megfelelően természetközeli területbe kerültek.

2.2. A terv összefüggése más releváns tervekkel, illetve programokkal

Településrendezési tervek esetében a területrendezési tervek egyes övezeti tervlapjait és térszerkezeti terveit környezeti célkitűzéseket megfogalmazó terveknek tekintendők. Szakály településrendezési eszközeinek így összhangban kell lenniük

- az Országos Területrendezési Tervvel (OTrT) (2018. évi CXXXIX. tv.), és
- Tolna Megyei Területrendezési Tervével (TMTrT, (45/2016. (IX.23.) m.ök. rendelettel módosított 1/2005. (II. 21.) m.ök. rendelet)

A felsorolt területrendezési tervekkel való összhang igazolását Szakály Településszerkezeti tervet elfogadó határozat-tervezet melléklete, a „Területrendezési tervekkel való összhang igazolása” melléklet részletesen tárgyalja. A környezeti értékelés során a releváns helyi, térségi és országos környezetpolitikai célokat megfogalmazó területfejlesztési dokumentumokkal, környezetvédelmi programokkal való egyezés ellenőrzése is szükséges. Szakály településrendezési eszközeit a következőkben az alábbi dokumentumokban megfogalmazott célokkal vetettük össze:

- IV. Nemzeti Környezetvédelmi Program (NKP) (2015-2020)
- Nemzeti Fenntartható Fejlődési Keretstratégia (NFFS) (2013)
- Második Nemzeti Éghajlatváltozási Stratégia (NÉS2) (2014-2025 kitekintéssel 2050-re)
- Nemzeti Vidékstratégia (NVS) (2012-2020)
- Kvassay Jenő Terv - Nemzeti Vízstratégia
- Nemzeti Erdőstratégia (2016-2030)
- Tolna Megye Környezetvédelmi Programja
- Tolna Megye Területfejlesztési Konceptiója
- Tolna Megye Integrált Területi Programja (TIP) 2014-2020.
- Tolna Megyei Klímastratégia

3. A terv megvalósítása környezeti hatásainak, következményeinek feltárása

3.1. A terv céljainak összevetése a terv szempontjából releváns nemzetközi, közösségi, országos vagy helyi szinten kitűzött környezet- és természetvédelmi célokkal, szabályokkal

3.1.1. Országos övezetek általi érintettség

A településrendezési eszközök elkészítésénél a területi terveknek való megfelelés vizsgálatra került. Az Országos Területrendezési Terv az ország szerkezeti tervét, valamint az országos térségi övezeteket és az ezekre vonatkozó szabályokat foglalja magában. Az országos övezetek közül Szakály község területének érintettsége a következő:

1. Ökológiai hálózat övezete:

Az ökológiai hálózat magterületének övezete Szakály területének északnyugati részét érinti kis mértékben. Az ökológiai hálózat ökológiai folyosójának övezete a Kapos-folyó, Pankai-ér, Füstösmalmi- árok menti rétekekkel, mocsaras területekkel, erdőkkel érintett.

2. Kiváló termőhelyi adottságú szántóterület övezete:

A település északi és déli részeit érinti, de kisebb foltokban másutt is előfordul.

3. Jó termőhelyi adottságú szántóterület övezete:

A község északi részét jelentős mértékben érinti.

4. Erdők övezete:

Szakály területét elszórt foltokban érinti a kiváló termőhelyi adottságú erdőterület és az erdőtelepítésre javasolt terület övezete.

5. Tájképvédelmi terület övezete:

A község területét nyugaton a Gyulajhoz közel eső erdőkkel és a Pankai-érré épült halastavakkal, keleten a szőlőhegygel, keleten és délen a Kapos folyó menti vízenyős területekkel, galériaerdőkkel érinti.

6. Világörökségi és világörökségi várományos terület övezete:

A község területét nem érinti.

7. Országos vízminőség-védelmi terület övezete:

A község területét érinti.

8. Nagyvízi meder és a Vásárhelyi-terv továbbfejlesztése keretében megvalósuló vízkár-elhárítási célú szükségtározók területének övezete:

A település területét nem érinti.

9. Kiemelt fontosságú honvédelmi terület övezete: A település területét nem érinti.

3.1.2. Országos programokhoz való illeszkedés

A IV. Nemzeti Környezetvédelmi Program céljaihoz való illeszkedés

A 27/2015. (VI. 17.) OGY határozattal elfogadott 2015-2020. közötti időszakra szóló Nemzeti Környezetvédelmi Program (NKP-IV.) több alapelvet határoz meg, amelyeket a környezeti tervezés, környezethasználat során érvényesíteni kell minden szinten, így a településrendezési terv készítése során is. A Program átfogó célkitűzése, hogy hozzájáruljon a fenntartható fejlődés környezeti feltételeinek biztosításához.

A NKP stratégiai céljaihoz való illeszkedés vizsgálata:

1. Az életminőség és az emberi egészség környezeti feltételeinek javítása: Ezek közé tartozik a környezet-egészségügyi feltételek javítása, a magas színvonalú környezeti infrastruktúra, valamint a település, a lakóhely épített és természeti elemeinek megfelelő aránya, minősége és összhangja. Szakály település zöldfelületi ellátottsága a külterületi adottságoknak, valamint a lakóterületek nagy kertjeinek köszönhetően megfelelő. A tervezett módosítások nem okoznak a környezeti feltételekben változást.

2. Természeti értékek és erőforrások védelme, fenntartható használata: Szakály területét sem országos természetvédelmi terület, sem Natura 2000 terület nem érinti. A Kapos és a Pankai-ér menti réteken, nádasokban foltszerű vizes élőhelyek találhatók, melyek természetközeli területek. Ezeket a területeket azonban a Duna-Dráva Nemzeti Park Igazgatósága által készített jegyzék nem tartalmazza.

3. Természeti erőforrásaink és értékeink megőrzése: A természeti erőforrásokkal való takarékos gazdálkodás kialakítása, a környezetszennyezés megelőzésére, a terhelhetőség/megújuló képesség figyelembevételére épülő fenntartható használat megvalósítása. Kiemelt figyelmet kell fordítani a társadalmi-gazdasági fejlődés és a környezetterhelés szétválására, azaz, hogy a lakosság növekvő jóléte csökkenő környezetterhelés mellett legyen biztosítható.

4. Az erőforrás-takarékosság és a –hatékonyság javítása, a gazdaság zöldítése: A fenntartható termelés forrástakarékos (beleértve az anyag-, a víz-, a terület-, a termőföld- és energiahasználatot, az újrahasználatosság és a tartósság tervezését, az anyagciklusok körfolyamattá zárását); csökkenti a környezetre gyakorolt káros hatásokat (kibocsátások és hulladékok minimalizálása, a megújuló erőforrások fenntartható mértékű használata); növeli a termékek és szolgáltatások értékét a fogyasztók számára.

Nemzeti Fenntartható Fejlődési Keretstratégia (NFFS)

A 18/2013. (III. 28.) OGY határozattal elfogadott Nemzeti Fenntartható Fejlődési Keretstratégia valamennyi társadalmi, gazdasági és környezeti területre egy pozitív, fenntartható, társadalmisítható jövőképpnek megfelelő eszközrendszert és reformkeretet vázol

fel. A nemzet fenntarthatósági politikájának átfogó célja a folytonosan változó társadalmi-humán-gazdasági-természeti külső környezethez való alkalmazkodóképesség feltételeinek biztosítása, az ahhoz szükséges kulturális adaptáció minőségi javítása. A fenntartható fejlődés keretstratégiája szerint a környezeti eltartó-képességet, mint a gazdálkodás korlátját kell érvényesíteni.

A NFFS stratégiai céljaihoz való illeszkedés vizsgálata:

1. A fajgazdagság fenntartása, a táj és a természeti értékek megőrzése: Szakály jelentős természeti értékű területtel nem rendelkezik, különleges intézkedés a cél eléréséhez nem indokolt. A célok teljesülését biztosítja a településrendezési terv.

2. A talaj termőképességének fenntartása: A rendezési terv készítése során két olyan terület került beépítésre kijelölésre, melyeken jelenleg mezőgazdasági művelés folyik. Mindkét terület belterület, a meglévő területhez illeszkedően került kijelölésre. Települési területen kívül nem került kijelölésre beépítésre szánt terület.

3. Az emberi egészséget és életminőséget veszélyeztető kibocsátásokat korlátok között kell tartani, azokat megfelelően szabályozni szükséges: A településen nem tervezett olyan funkció, amely jelentős légszennyeződést okozna.

4. Ésszerű, beosztó gazdálkodás az ásványkincsekkel és az energiahordozókkal: A településen nem található működő bányatelek. a község területén két megkutatott és nyilvántartott szilárd ásványi nyersanyagvagyon tőzeg-bányaterület található, melyek védelme érvényesül.

Második Nemzeti Éghajlatváltozási Stratégia (NÉS2) céljaihoz való illeszkedés

A NÉS a 2008-2025 időszakra határozza meg Magyarország középtávú klímapolitikáját.

Három fő cselekvési irányt határoz meg:

1. Az energiafelhasználás, ill. az éghajlatváltozásért felelős gázok kibocsátásának csökkentése, növekedésük megelőzése: A településen nem teljesen, de kiépült a gázhálózat. A terv szorgalmazza a gázhálózat bővítését, valamint a megújuló energiaforrások használatát a hagyományos fűtési módokkal szemben.

2. Az éghajlatváltozás hatásai elleni védekezés, a következményekhez való alkalmazkodás: Szakály - természeti adottságaiból fakadóan - az éghajlatváltozás leginkább a szélsőséges időjárási jelenségek, elsősorban a hirtelen lezúduló csapadékok intenzitásának erősödésében és gyakoriságának növekedésében érzékelhető. Az elmúlt években a településen több esetben jöttek létre (a hirtelen kialakult helyi szupercellák következtében) heves esőzések, extrém természeti jelenségek. Az általuk okozott károokra nem tudnak sem az ingatlan tulajdonosok, sem az intézmények, sem az Önkormányzat teljes mértékben felkészülni.

A csapadékvíz gyűjtése és elvezetése Szakályon nyílt árkos rendszerű, azonban a nyílt árkok kialakítása és keresztmetszete a Fő utcán kívül szinte sehol sem megfelelő. A gyepes felületű árkok jobbára csak szikkasztó jelleggel működnek (Kossuth utca, Szabadság u.), és hirtelen lezúduló nagyobb esőzések idején megtelnek, sőt kiöntenek. Egyes szűkebb mellékutcákban egyáltalán nincsenek árkok

Számtalan esetben megtörtént, hogy az egész évben szinte száraz vízelvezető árokban, vagy kis vízfolyásban, egy hirtelen kialakult villámárvíz következtében olyan mennyiségű víz próbál elfolyani, amelynek az elvezetésére az nem képes. Így alakulnak ki a helyi vízkárok, amelyek utak, vízelvezetők, ingatlanok károsodását, pincék, garázsok elöntését jelentik. Ráadásul a klímamodellek szerint az extrém időjárás események, heves viharkárok gyakoriságának további növekedése várható a térségben.

A rövid idő alatt lehulló nagy intenzitású csapadék nagyobb, mint a talaj vízvezető képessége, így a felszínen gyorsan megjelenik a lefolyás, és az hirtelen jut el a befogadóba, vagy a településekre. A terv tartalmaz célokat a vízkár-megelőző intézkedések belvízveszély elhárítására, csapadékvíz elvezetésre vonatkozóan.

Az éghajlatváltozással összefüggő hatásokhoz való alkalmazkodást nagyban nehezíti a település társadalmi-gazdasági helyzete. Az elöregedő népesség, különösen az egyedülálló idősök fokozottan ki vannak téve a környezeti hatásoknak. A klímaváltozás kedvezőtlen hatásait csökkentő helyi alkalmazkodási stratégiák meghatározását (zöldterület fejlesztési program, helyi termék előállítás és fogyasztás elősegítése, házi komposztálás és csapadékvíz gyűjtés lehetőségének biztosítása, talajvédő fölművelési módszerek népszerűsítése) a településfejlesztési koncepcióval összhangban támogatja a terv.

3. Az éghajlatváltozás társadalmi tudatosítása, a klímatudatosság erősítése: A társadalmi tudatosság erősítése nem településfejlesztési feladat.

Nemzeti Vidékstratégia (NVS) céljaihoz való illeszkedés

A Nemzeti Vidékstratégia (a továbbiakban NVS) az eddigi elkülönült, egymással gyakran szemben álló ágazati szemlélet helyett a szakterületek közötti kapcsolatrendszerre építve közös stratégiai kereteket kíván biztosítani. Az NVS átfogó célkitűzése a vidéki térségeink népességeltartó és népességmegtartó képességének javítása. Az átfogó célkitűzés elérése érdekében az NVS az alábbi öt stratégiai célt tűzi ki:

1. Tájaink természeti értékeinek, erőforrásainak megőrzése: Szakály jelentős természeti értékű területtel nem rendelkezik, különleges intézkedés a cél eléréséhez nem indokolt. A célok teljesülését biztosítja a településrendezési terv.

2. Sokszínű és életképes agrártermelés: Települési területen kívül nem került kijelölésre beépítésre szánt terület. A felülvizsgálat során termőföld mennyiségi védelme érvényesült.

3. Élelmezési és élelmiszerbiztonság: Települési területen kívül nem került kijelölésre beépítésre szánt terület. A felülvizsgálat során termőföld mennyiségi védelme érvényesült.

4. A vidéki gazdaság létalapjainak biztosítása, a vidéki foglalkoztatás növelése: A helyi gazdaságfejlesztés számára a településrendezési eszközök tartalmaznak gazdasági, kereskedelmi, szolgáltató területeket.

5. A vidéki közösségek megerősítése, a vidéki népesség életminőségének javítása: Szakály csatornázottsága nem megoldott. A településen tervezik a szennyvízcsatorna-hálózatát kiépíteni, az egyik legfontosabb fejlesztési szándékként jelenik meg a tervben. A település belterületi csapadékvíz elvezetése túlnyomórészt nyílt árokrendszerrel történik. Zárt csapadékvíz-csatorna szakaszok csak a településközpontban találhatóak. Az Önkormányzat fontos feladatának tekinti a csapadékvíz-elvezető rendszer karbantartását és fejlesztését. Szakály Településfejlesztési Konceptiójának árfogó fejlesztési céljai közt szerepel a helyben történő foglalkozást nyújtó munkahelyek számának növelése és a helyi társadalom kohéziójának erősítése.

Kvassay Jenő Terv - Nemzeti Vízstratégia céljaihoz való illeszkedés

A vízpolitikai stratégia megalkotásának fő célja a vízgazdálkodás fejlesztési irányainak illetve erre épülő céljainak meghatározása Magyarország vízügyi adottságaira és a vízgazdálkodás szakmai-szervezeti hátterére építve. A KJT alapelve, hogy csak a társadalom által ténylegesen igényelt, de a fenntarthatóság követelményeinek megfelelő vízügyi beavatkozásokat szabad megtenni az elkövetkező években.

1. A vizek állapotromlásának megakadályozása, állapotuk javítása: A település országos vízminőség-védelmi terület övezetével nem érintett. A település csatornázatlan, a szennyvízhálózat kiépítése célja a tervnek. Továbbá a Településfejlesztési Konceptióban feladatként jelenik meg a szakszerűtlenül megépített, bizonytalan szigetelésű szikkasztók, szennyvíztárolók megszüntetése.

3.1.3. A térségi programokkal való kapcsolatok

A felsorolt területrendezési tervekkel való összhang igazolását Szakály Településszerkezeti tervet elfogadó határozat-tervezet melléklete, a „Területrendezési tervekkel való összhang igazolása” melléklet részletesen tárgyalja.

Tolna Megye Területrendezési Terv (TMTTrT) szerkezeti terve a község belterületét települési térségbe sorolja. A külterület legnagyobb része – a jellemzően szántóföldi növénytermesztéssel érintett területek - mezőgazdasági térségbe, a vasúttól keletre fekvő zártkerti területek vegyes területfelhasználású térségbe kerültek. Erdőgazdálkodási térségben található a község területét átszelő patak völgyek galéria-erdői, a Füstösmalmi-árkot kísérő erdősáv, valamint a Szárazd felőli erdők.

A település belterületét átszeli a 65. számú főút, valamint a 65. sz. főútból észak felé kiágazik a 6318. jelű (Regöly-Keszőhidegkút) összekötő út. A 65. sz. főút északi oldala mentén tervezett a térségi kerékpárút törzshálózat. További vonalas infrastruktúra elemként jelenik meg a 400 kV-os átviteli hálózat távvezetéke mellett a térségi ellátást biztosító 132 kV-os elosztó hálózat.

3.2. A jelenlegi környezeti helyzet releváns, a tervvel összefüggésben lévő elemeinek ismertetése;

3.2.1. A terület azon környezeti jellemzőinek azonosítása, amelyeket a terv megvalósítása valószínűleg jelentősen befolyásol

Felszíni vizek védelme

Szakály község közigazgatási területén az alábbi vízfelületek találhatóak:

- Kapos folyó
- Köves patak
- Halastó
- Víztorozó

Ezek közül a legjelentősebb felszíni vízfolyás a Kapos folyó, amely átfolyik a településen. A Kapos vízjárása szélsőséges, nyáron a tápláló vízfolyások egy része ki is szárad. Árvizek főleg tavasszal fordulnak elő. A Kapos vízgyűjtőjén lévő vízfolyások kis vízmennyisége miatt, a vizek minőségét már a legkisebb szennyezőanyag terhelések is megváltoztatják. A Kapos vízminősége évekre visszamenőleg a kaposvári szennyvízbevezetések és Dombóvár közötti szakaszon a legkedvezőtlenebb, Tolna megyéhez már szennyezetten érkezik.

A Kapos bármilyen turisztikai célú termékké (víziturizmus, horgászat, vízisport) történő megfeleltetése megkívánja a folyó vízminőségének határozott, biztonságos és jelentős javulását. Ez nyilvánvalóan csak térségi összefogással (Kapos menti települések) valósulhat meg.

Ugyanakkor a Kapos vízminőségére Szakály községnek nincs jelentős hatása, mivel szennyezettségét a felsőbb szakaszokon bebocsátott szennyező anyagok határozzák meg. A belterületen ugyan előfordulhat illegális szennyvíz vagy hígtrágya bevezetés a Kaposba, de potenciálisan szóba jöhető ilyen ingatlan kis számban van a Kapos közelében. Inkább a szennyvíz szikkasztása, valamint az almos állattartás jellemző. Amennyiben a község szennyvízelvezetése és tisztítása megvalósul, úgy a tisztított szennyvíz várható Kaposba történő vezetése természetesen folyamatos terhelést fog jelenteni a vízfolyásnak.

A mezőgazdasági művelés alatt álló területekről nem pontszerű szennyezés keletkezhet az agrokémiai anyagok felhasználásából, de magukból a kultivációs módszerek alkalmazásából is. A szennyező hatást számos tényező befolyásolja. Ilyen a domborzat, időjárás, művelési gyakorlat. A víz által okozott és a vizet is érintő egyik fontos környezeti probléma az erózió. Eredménye a vízrendszerek feliszapolódása, valamint a kémiai komponensek transzportja (növényi tápanyagok, növényvédő szerek). A területi szennyező hatások következtében a felszíni vizeket érő terhelés nagyságáról adat nem áll rendelkezésre. A bemosódáshoz kapcsolódó területi szennyezések meghatározása igen problematikus, mivel ezek sztochasztikus hidrometeorológiai jelenséghez, a csapadékhoz kötődnek. A rövid idejű, nagy intenzitású csapadék a felszíni bemosódás következtében lökésszerű szennyezőanyag-terhelést eredményezhet.

A település területe a Duna részvízgyűjtő területén belül az 1-12. Kapos vízgyűjtő-gazdálkodási tervezési alegységen található.

A település belterületi csapadékvíz elvezetése többnyire nyílt árokrendszerrel történik. A csapadékvizek befogadója a Kapos.

A felszíni és felszín alatti vizek minőségét több tényező is veszélyezteti a településen: a település csatornázatlansága nyomán a háztartásokban keletkező szennyvizek talajba történő szikkasztása; a főútról bemosódó szennyezőanyagok és a sózás, a mezőgazdaságban használatos kemikáliák, az állattartásból eredő trágya.

A települési szennyvíztisztítás szempontjából érzékeny felszíni vizek és vízgyűjtőterületük kijelöléséről szóló 240/2000. (XII. 23.) Korm. rendelet 2. számú melléklete szerint Szakály nem tartozik az érzékeny felszíni vizek vízgyűjtő területét kijelölő települések közé. A felszíni vizek mentén meghatározott vízgazdálkodási területen belül a területhasználatot és az építést a vízvédelem érdekeinek kell alárendelni. A tisztítatlan szennyvizek élővízfolyásba történő jutásának esélyét csökkenteni szükséges a település szennyvízhálózatának kiépítésével, illetve a meglévő háztartási szennyvízknák vízzáróságának és az elszállítás szakszerűségének ellenőrzésével.

A felszíni vizek minősége védelmének szabályairól szóló 220/2004. (VII. 21.) Korm. rendelet célja a felszíni vizek minőségének megóvása, fenntartása és javítása, a vízi és vízközei, továbbá a felszíni víztől közvetlenül függő szárazföldi élőhelyek és élő szervezetek fennmaradásához szükséges feltételek biztosítása, a vízhasználatok biztonsága, az emberi egészség-, és a környezeti állapot megőrzése érdekében a szennyezések megelőzése és csökkentése. A Korm. Rendelet 25.§-a kimondja, hogy szennyvízkibocsátással, közcsatornába vezetéssel kapcsolatos környezetvédelmi követelményeket a kibocsátó számára külön jogszabály szerinti engedélyben, - illetve azok hatálya alá nem tartozó külön jogszabály szerinti tevékenység esetén a felügyelőség által kiadott külön engedélyben - kell meghatározni.

A kibocsátási követelményeket:

- a) környezeti hatásvizsgálat hatálya alá tartozó kötelezett tevékenységek esetén környezetvédelmi engedélyben,
- b) a Kormány által külön rendeletben meghatározott egyes létesítmények tekintetében, egységes környezethasználati engedélyben,
- c) környezetvédelmi-felülvizsgálat elvégzése esetén a környezetvédelmi működési engedélyben kell meghatározni.

A kormányrendelettel összhangban az egyes befogadóba vezethető szennyező és mérgező anyagokra vonatkozó határértékeket a vízszennyező anyagok kibocsátásaira vonatkozó határértékekről és alkalmazásuk egyes szabályairól szóló 28/2004. (XII. 25.) KvVM rendelet írja elő. E rendelet 2. számú melléklete szerint a vizsgálati terület a 4. általánosan védett befogadók területi kategóriájába tartozik. Ezáltal a településen a 4. kategóriára vonatkozó határértékek az irányadók közvetlenül a befogadóba történő bevezetés esetén. Az egyes technológiákra vonatkozó határértékeket ugyanezen rendelet 1. sz. melléklete tartalmazza.

Felszín alatti vizek védelme

A környezet vízvédelmének általános szabályairól szóló 1995. évi LIII. törvény, a vízgazdálkodásról szóló 1995. évi LVII. törvény, valamint a termőföldről szóló 1994. évi LV. törvény egyaránt meghatároz általános következményeket a vizek és a föld védelme érdekében.

A felszín alatti vizek minőségét érintő tevékenységekkel összefüggő egyes feladatokról szól a 219/2004. (VII. 21.) Korm. rendelet, melynek célja: a felszín alatti vizek jó állapotának biztosításával és annak fenntartásával, szennyezésének fokozatos csökkentésével és megelőzésével, hasznosítható készleteinek hosszú távú védelmére alapozott fenntartható vízhasználat, a földtani közeg kármentesítésével összefüggő feladatok, jogok és kötelezettségek megállapítása. A rendelet hatálya - a magánszemélyek háztartási igényeit meg nem haladó tevékenységek, és az atomenergiáról szóló 1996. évi CXVI. törvény hatálya alá tartozó anyagok és tevékenységek kivételével - kiterjed a felszín alatti vízre és a földtani közegre, és a szennyező anyagra; a felszín alatti vizek és a földtani közeg állapotát érintő tevékenységekre.

A felszín alatti vizek védelméről szóló 219/2004. (VII. 21.) Korm. rendelet 2. számú melléklete tartalmazza a felszín alatti víz állapota szempontjából érzékeny területek besorolásának feltételrendszerét, a besorolásokat pedig a 27/2004. (XII. 25.) KvVM rendelet tartalmazza, mely szerint Szakály község közigazgatási területe az érzékeny területek körébe sorolható, viszont nem tartozik a kiemelten érzékeny felszín alatti vízminőség-védelmi területek közé.

A 123/1997. (VII. 18.) Korm. rendelet, amely a vízbázisok, a távlati vízbázisok, valamint az ivóvízellátást szolgáló vízi létesítmények védelméről szól, meghatározza a felszín alatti vízbázisok esetében a belső, külső, valamint a hidrogeológiai védőidom és védőterületek meghatározásának, kijelölésének, kialakításának, és fenntartásának módját. A település közcélú ivóvízbázis védelmére lehatárolt vagy kijelölt hidrogeológiai védőzónával nem érintett.

A 219/2004. (VII.21.) kormányrendelet szerint alapvető célkitűzés, hogy legkésőbb a Kvt.-ben meghatározott időpontig el kell érni, hogy a felszín alatti víztestek állapota feleljen meg a jó állapot, azaz a jó mennyiségi és minőségi állapot követelményeinek. Ennek érdekében úgy kell eljárni, hogy a felszín alatti vizek, illetve víztestek esetében:

- azok állapota ne romoljon;
- a tevékenység következtében kialakult jelentős és tartósan kedvezőtlen irányú állapotváltozás megforduljon;
- a felszín alatti víztestek jó mennyiségi és minőségi állapotára vonatkozó követelmények a kockázatos helyzetű víztestek kivételével teljesüljenek;
- a kockázatos helyzetű víztestek állapota fokozatosan javuljon;
- a tartósan károsodott felszín alatti víz és a földtani közeg nyilvántartásba és ellenőrzés alá kerüljön, és állapota kármentesítéssel javuljon.

A vizek védelme érdekében nitrátérzékeny területek kerültek kijelölésre az alábbi szempontok szerint: - geológiai okok (karsztos területek) - felszíni vizek minőségének biztosítása - nagy létszámú állattartó telepek, valamint a hozzájuk tartozó trágyatárolók területe. A nitrátérzékeny területek fizikai blokkazonosítóit MEPAR szinten történő közzétételét a 43/2007. (VI. 1.) FVM rendelet melléklete tartalmazza. Szakály közigazgatási területe teljes egészében nitrátérzékeny terület. A vizek nitrátszennyezésének megelőzése, csökkentése érdekében követendő helyes mezőgazdasági gyakorlat szabályait az 59/2008. (IV. 29.) FVM rendelet tartalmazza. **A melléklet előírásai a településen kötelezően betartandók!**

Külterületi területeken is, ha kiépül a csatorna-hálózat, a csatorna-hálózatra való rákötést szorgalmazni szükséges a vízvédelmi (és talajvédelmi) szempontból. A szennyvizek szikkasztása átmenetileg sem engedélyezhető a közigazgatási területen.

Földvédelem

A föld védelme kiterjed a föld felszínére és a felszín alatti rétegeire, a talajra, a kőzetekre és az ásványokra, ezek természetes és átmeneti forrásaira és folyamataira. A védelemnek magába kell foglalnia a talaj termőképességének, víz- és levegőháztartásának védelmét is.

A Megyei Területrendezési Terv kiváló és jó termőhelyi adottságú szántóterületeket jelöl a közigazgatási terület jelentős részén. Szakályban a termőföldek jó minőségűek, átlagos aranykorona értékük 22-30 körüli. Ennek köszönhetően a külterület nagy része szántóföld, beleértve a még művelhető domboldali területeket. A mezőgazdasági táblákat sokszor egybeszántva művelik, így igen nagy kiterjedésű, monokultúrás rendszer figyelhető meg. Ez nem szerencsés a talaj védelme szempontjából, ezenfelül a mezőgazdasági kemikáliák intenzív használata tovább ront a talaj állapotán. Fő termények a búza, kukorica, napraforgó, repce.

A nagy, homogén táblákat nem tagolják fasorok, csak a vízfolyások, árkok menti, természetközeli felületek, fás-cserjés ökológiai folyosók, erdősávok szakítják meg helyenként az agrártájat. A mezővédő fásítások szerepe a szél elleni védelem, a kondicionáló hatás, a mezőgazdasági utakról származó szennyezőanyagok élővizekbe való bemosódásának megakadályozása.

A helyenként meredek lefutású dombfelszíneken fokozottan kell talajerózióval számolni. A talaj felső, termékeny rétegének megőrzése fontos feladat, ami talajkímélő művelési módszerek alkalmazásával oldható meg.

Az itt lakók által igénybe vett környezeti elemek közül a talajt éri a legtöbb környezeti konfliktus, a talajok jó állapotának megőrzése a legveszélyeztetettebb és egyben a legnehezebb. Az intenzív földművelés és a természetes talajadottságok miatt a talajok nagyfokú deflációnak, víz- és szélérozióknak kitéttek. Az intenzív mezőgazdasági művelés minden pozitív és negatív következménye befolyásolja a termőtalajok fizikai és kémiai tulajdonságait.

A mezőgazdaság termelékenységének és a hozamnövelésnek további fokozása, illetve a termőhelyi adottságokhoz alkalmazkodó művelés érdekében a következő szempontokat kell figyelembe venni:

- A mezőgazdasági területrendezés keretében új mezővédő erdősávok létesítése, a mezőgazdasági növények szélvédelmének fokozására és a tájkép gazdagítására.
- A nagyüzemi művelés során az akadályt jelentő magányos fákat, cserjéket nagyrészt kivágták, ezek pótlására az üzemi utak, vízfolyások, táblahatárok mentén újakat kell ültetni. Ide sorolható a természetet szolgáló épületek, létesítmények környezetének, illetve töltések és rézsűk növényekkel való betelepítése is.
- A szántó területeken előtérbe kell helyezni a szerves trágya használatát a túlzott műtrágyázással szemben, amely a talajvíz és a felszíni vizek nitrátosodásához vezet.
- A talaj védelmét szolgálja a művelési módnak megfelelő vetésforgó kiválasztása, valamint a művelés előnyös irányának a meghatározása, amely csökkenti az erózióveszélyt.
- A meredek domboldalakat célszerű erdősíteni, mert itt gazdaságos mezőgazdasági természet nem folytatható.

A talajvédelem érdekében a felszíni vízvezetést korrekt rendszer kiépítésével meg kell oldani. A lehullott és káros szennyező anyagoktól mentes csapadék „helyben tartását” a zöldfelületeken, illetve burkolatlan gyepes árkokban történő szikkasztással meg kell oldani. A település területén a településrendezés eszközeivel is segíteni kell a talaj- és vízszennyezés veszélyével járó kemikáliák (növényvédőszer, műtrágyák) használatának szabályozását, a közterületi és magán telkek gyom- és allergén növényektől mentesítésének kötelezettségét. Az

ágazati jogszabályi előírások mellett, azokat kiegészítő előírások érvényesítésére helyi rendelet készítése javasolt.

A földtani közeg a természeti környezet és tájhasználat alapvető eleme, így kiemelt jelentőségű, hogy az antropogén hatásokkal szemben megfelelő védelmet biztosítsunk. Ezen célból környezetvédelmi vonatkozású engedély (egységes környezethasználati engedély, környezetvédelmi engedély, működési engedély) kizárólag a földtani közeg védelmének érvényesülése esetén adható. A földtani közeg elszennyeződésének megakadályozása érdekében kiemelt figyelmet fordítunk arra, hogy a beruházások megfelelő műszaki védelemmel valósuljanak meg. A műszaki védelem kiépítését minden esetben ellenőrzötten kell megvalósítani, annak megfelelőségét igazolni kell, a hatályos jogszabályok, szabványok figyelembe vételével.

A talaj és a vizek minőségét befolyásoló külső tényezők a vízellátás, a szennyvízelhelyezés, trágyakezelés és a csapadékvíz-elvezetés. A földtani közeg és a felszín alatti vizek állapotát érintő tevékenységek kivitelezése csak az elérhető legjobb technika illetve a leghatékonyabb megoldás alkalmazásával, ellenőrzött körülmények között történhet meg. Fokozott odafigyelés szükséges a szennyező anyag földtani közegbe történő közvetlen bevezetése (ugyan úgy, mint a felszín alatti vizekbe történő közvetlen bevezetéskor is), esetében, ami szintén engedélyköteles tevékenység.

A településrendezési eszközök által a legjelentősebb talajra és a termőföldre kifejtett hatás a területfoglalás. A településrendezési eszközök felülvizsgálata során termőterület igénybevételevel járó, újonnan beépítésre szánt terület kijelölése két helyen történt. A Fő utca – Szabadság utca közti tömbbelsőben lakóterület, míg a víztorony körüli területen kereskedelmi szolgáltató terület került kijelölésre, mindkettő a megyei terv övezeti tervlapján lehatárolt kiváló termőhelyi adottságú szántóterületet érint. A településen számos beépítetlen közművesített telek található belterületen. A lakásépítési igények kielégítésére elsősorban ezeket a területeket kell használni. Az új lakóterületek belterületbe vonása kizárólag akkor célszerű, ha elfogytak a beépíthető belterületi telkek.

Levegőtisztaság-védelem

Szakály a levegőminőséget meghatározó szennyezőanyagok egyik részét a közlekedés, míg másik részét a helyhez kötött források eredményezik. A közlekedési emissziókat a szén-monoxid, nitrogén-oxidok, korom és kén-dioxid szennyezőanyagok jellemzik.

Szakály község területén halad át a 65. sz. Szekszárd-Tamási-Siófok közti másodrendű főút, mint országos főút. Az út forgalmi adatai a zajvédelmi fejezetben található.

A település 65-ös út menti részén a levegőminőség meghatározó tényezője a közlekedés, amely elsősorban a település belterületén érezteti hatását. A főút belterületi szakasza mentén időnként – az időjárási és forgalmi helyzet függvényében – magas NO_x és CO koncentrációk

fordulhatnak elő: a legrosszabb levegőminőségi állapot a szélcsendes nyári hőségnapokon alakul ki. A gépkocsik által felvert por jelentős szerepet játszik a porterhelés alakulásában is.

A település belső kiszolgáló úthálózata kialakult, kiépítettségük azonban nem minden esetben elégséges a burkolatot és a burkolatszélességet illetően. A kiszolgáló (lakó) utak, utcák némelyike a burkolat szélesség, illetve beépítési szélesség miatt csak egyirányú forgalom lebonyolítására alkalmas

Fontos feladat a hiányosan kiépített belterületi útszakaszok stabilizálása, illetve a megromlott állapotú részek kijavítása, a földes utak szilárd burkolattal történő kiépítése. Porterhelésre számíthatunk a mezőgazdasági munkák idején, amikor a talajmunkák során jelentős mennyiségű por kerül a levegőbe, valamint megnövekszik a tehergépjármű-forgalom. A mezőgazdasági területek körül létesített mezővédő erdősávok, illetve egyéb, védelmi funkciót betöltő növényesávok sok helyen eltűntek, illetve hiányosak.

A településen jelentős légszennyező forrás nem található, mezőgazdasági tevékenységekhez kapcsolódóan létesült légszennyezőforrás. A belterület nyugati határán található különleges mezőgazdasági területen terményszárító berendezés üzemel. Továbbá bűzhatással járó állattartás működik a belterülettől viszonylag távolabb található Ürgevár-pusztán. A település levegőminősége összességében jónak mondható. Ennek a kedvező állapotnak a fenntartása érdekében a jövőben csak olyan új tevékenységeket célszerű támogatni, melyek a lakókörnyezetet minimális mértékben terhelik.

A lakossági fűtés a vezetékes gáz illetve az egyedi fa- és vegyestüzelésű kazánok között oszlik meg, nagyobb részben a gázfűtés jellemző. A fűtés következtében elsősorban kén-dioxid és szilárd anyagok levegőbe történő kikerülésével számolhatunk.

A hagyományos tüzelőberendezéssel végzett háztartási tüzelés jelentékeny légszennyező hatásának fő oka a nem tökéletes égés, mivel az egységnyi tüzelőanyag mennyisége a tökéletlen égés következtében lényegesen több szén-monoxid- és koromkibocsátást okoz, mint ha azt jól szabályozható, korszerű nagyüzemi kazánokkal végeznék.

A fatüzelés viszonylag alacsony hőmérsékletű égéssel történik, így nitrogén-oxid kibocsátást nem eredményez. Mivel a fa ként nem tartalmaz, elmarad a kén-dioxid kibocsátás is. Ezzel szemben jelentős a szilárd nem toxikus légszennyezőanyag (pernye) kibocsátás.

A jó szabályozási lehetőség következtében a gáztüzelés viszonylag kis mértékű szén-monoxid kibocsátást eredményez. Mivel a gáz kéntartalma jelentéktelen, gyakorlatilag kén-dioxid nem keletkezik. A magas égési hőmérséklet miatt nitrogén-oxid kibocsátással kell számolni, de szilárd szennyeződés gyakorlatilag nem keletkezik. Megállapítható, hogy a fatüzelés mellett a gáztüzelés okozza a legkisebb környezetszennyezést.

A település légszennyezettségi állapotáról mérési adatok nem állnak rendelkezésre. A kibocsátások vizsgálata alapján a légszennyezettségi agglomerációk és zónák kijelöléséről szóló 4/2002. (X.7.) KvVM rendelet alapján Szakály az „F” zónacsoportba sorolható, azaz

azon területek közé tartozik, ahol a légszennyezettség az alsó vizsgálati küszöböt nem haladja meg.

A hagyományos szén-, fa- esetleg olajtüzelésű fűtésből származó légszennyező anyagok-szén-monoxid és kén-dioxid, korom, pernye - mennyisége a jó levegő-minőséget lényegesen befolyásolhatja, ezért a fűtési időszakban a levegő minősége rosszabb, mint azon kívül.

A faluban jellemzően kialakult az a gyakorlat, hogy a lehullott faleveleket, elszáradt kerti növényeket égetéssel semmisítik meg. A levegő tisztasági mutatóinak megőrzésében jelentős előrelépést jelentene a lakosság komposztálási szokásainak változása.

A település levegő minőségében jelentős szerepet betöltő közterületi zöldfelületeket más területfelhasználás számára megszüntetni nem lehet. A jelentős környezeti zavaró hatással, így légszennyezéssel járó közúti közlekedéshez biztosított közúthálózatot a településszerkezeti tervnek megfelelően úgy kell fejleszteni, hogy a közúti forgalom a védendő lakóterületek környezetében a lehetséges legkisebb mértékű, csillapított jellegű legyen. Jelentős légszennyező anyag keletkezésével járó új gazdasági tevékenység számára gazdasági terület a település területén belül nem biztosítható.

A település levegőminőségi besorolása összességében kedvezőnek tekinthető. A levegő tisztaságának védelmét a 306/2010. (XII. 23.) Korm. rendelet (továbbiakban: Rendelet) szabályozza részletesen, melynek 3. §-a alapján a levegővédelmi követelményeket az országos és regionális környezetvédelmi, illetve társadalmi, gazdasági programok, tervek, a területfejlesztési, terület- és településrendezési tervek, településfejlesztési koncepció kidolgozása során, valamint a helyi önkormányzatok környezetvédelmi programjaiban, a gazdálkodó szervezetek terveiben és a műszaki tervezésben érvényesíteni kell.

A község belterületén áthaladó 65. számú főút átmenő forgalma számottevő, amely jelentős zaj-, rezgés-, porterheléssel jár, továbbá elsősorban a 65. út átkelési szakasza komoly közlekedési problémát jelent, a gyalogosokat illetve kerékpárosokat is veszélyezteti.

Magyarország rövid- és középtávú közútfejlesztéséhez kapcsolódó infrastrukturális beruházások összehangolásáról és azok 2022-ig történő megvalósításáról szóló 1371/2016. (VII. 15.) és az azt módosító 1656/2017. (IX. 13.) Kormányhatározat szerint Szakály község területén 2022-ig országos hálózatot érintő közlekedés-fejlesztési beruházás nem tervezett.

Továbbá a Magyarország és egyes kiemelt térségeinek területrendezési tervéről szóló 2018. évi CXXXIX. törvény, valamint Tolna Megye Területrendezési Terve szerint sem tervezett Szakály területét érintő új úthálózati elem.

Ugyanakkor a község lakosságának életminőségét nagymértékben megterheli a településen áthaladó 65. út intenzív forgalma mind környezetvédelmi, mind baleset-veszélyességi szempontból. Nyilvánvaló, hogy a probléma megoldását csak egy települést elkerülő nyomvonal létesítése tudná megoldani.

Az út megvalósulásával a község lakott területeit súlyosan terhelő átmenő forgalom zavaró hatásai megszűnnének. Mind levegővédelmi, mind zajvédelmi szempontból a településen átmenő főút helyett az új elkerülő szakasz építése indokolt lenne.

A település belső úthálózatának fejlesztése is fontos a levegő védelme szempontjából. Még van néhány utca, amely burkolatlan, így a közlekedési eredetű porszennyezés jelentős. A település levegőminősége az utak rendezésével, a földutak burkolásával és fasorok telepítésével javítható.

Hulladékgazdálkodás, hulladékkezelés

Szakály községben a köztisztaság fenntartásáról, a települési szilárd hulladékkal kapcsolatos közszolgáltatásról és a közszolgáltatás díjairól szóló 13/2012. (XII.20.) számú rendelet rendelkezik a helyi hulladékgazdálkodás szabályairól. Az Önkormányzat kötelező helyi hulladékgazdálkodási közszolgáltatást szervez és tart fenn a települési hulladék rendszeres gyűjtésére, elszállítására, ártalmatlanítására és kezelésére. A szilárd kommunális hulladék begyűjtését és elszállítását az Alisca Terra Regionális Hulladékgazdálkodási Kft. biztosítja hetente egy alkalommal.

Szelektív hulladékgyűjtés havonta 1 alkalommal, lomtalanítási akció évente egyszer van, és a közszolgáltatás keretében a zöldhulladék elszállítása is szervezett formában havi rendszerességgel működik. A legközelebbi hulladékudvar Tamásiban található.

A településen keletkezett hulladék összetétele rendkívül inhomogén, nagy szervesanyag tartalmú háztartási hulladék mellett tartalmazhat még vegyes kerti és veszélyes hulladékot (növényvédő szerek göngyöleg, lejárt szavatosságú gyógyszer, használt elem stb.) is, ezért elhelyezését rendkívüli gondossággal kell megoldani. A szerves anyag tartalmú hulladékok mennyiségének csökkentésére a házi komposztálás javasolt.

Az ingatlanhasználó az ingatlanán keletkező vagy birtokába került települési hulladékot a környezet szennyezését megelőző, károsítását kizáró módon köteles gyűjteni. Háztartási hulladékot felhalmozni nem szabad, azt az ingatlanhasználók a szállítási napokon a Közszolgáltatónak kötelesek átadni. A településen törekedni kell arra, hogy minden ingatlanhasználó rendelkezzen közszolgáltató szerződéssel, megelőzve az illegális hulladéklerakásokat.

A termelő üzemeknél keletkező hulladékok telephelyen belüli gyűjtéséről, nyilvántartásáról, és elszállítatásáról a hulladékkal kapcsolatos nyilvántartási és adatszolgáltatási kötelezettségekről szóló 309/2014. (XII. 11.) Korm. rendelet előírásait betartva a telephelyek üzemeltetőjének kell gondoskodni.

A veszélyes hulladékokkal kapcsolatos teendőket a veszélyes hulladékkal kapcsolatos egyes tevékenységek részletes szabályairól szóló 225/2015. (VIII. 7.) Korm. rendelet szabályozza. A

termelőknél keletkező veszélyes és nem veszélyes hulladékokat csak hatósági engedéllyel rendelkező szakkég szállíthatja el!

A gazdasági területeken keletkező kommunális, termelési és veszélyes hulladékok elszállíttatásáról a hulladék termelőjének kell gondoskodnia a mindenkori szabályozásnak megfelelően.

A településrendezési eszközökkel összefüggésben készülő dokumentumok a hulladékgazdálkodásra nincsenek hatással. A településfejlesztési koncepció szorgalmazza a szelektív hulladékgyűjtés fejlesztését a település teljes területén. Ehhez azonban nem elegendő az infrastrukturális fejlesztés, elsősorban szemléletformálással érhető el.

Zaj és rezgésvédelem

A tervezés során alapvető feladat a lakosság megfelelő környezeti komfortérzetének biztosítása érdekében a zajhelyzet vizsgálata. Az akusztikai vizsgálat során a beépített környezet zajhelyzetét értékeltük. Ennek során értékelésre került a zajt kibocsátó létesítmények és a közlekedés hatása települési környezetre.

A környezeti zaj és rezgés elleni védelem egyes szabályairól szóló 284/2007. (X.29.) Korm. rendelet szab keretet azokra a tevékenységekre és létesítményekre vonatkozóan, melyek környezeti zajt vagy rezgést okozhatnak. A település helyi zajvédelmi rendelettel nem rendelkezik.

Közlekedési zaj

Szakály településen a közúti és a vasúti közlekedésből eredő zajterheléssel kell számolni, mivel más létesítmények a településen nincsenek. A településen egy nagyforgalmú úttal kell számolni, mely a 65. számú főút. A közúti forgalom mértékét 2010. évi és 2018. évi forgalomszámlálási adatok alapján határoztuk meg, melynek alapjául a Magyar Közút Nonprofit Zrt. által kiadott anyagok szolgáltak. Az adatok alapján számításokkal meghatároztuk a közúti közlekedés által okozott környezeti zajterhelést a 93/2007. (XII. 18.) KvVM rendelet alapján. A 65. számú út 8766. számú számlálóállomáson 2010-ben és 2018-ban közölt adatok a következők voltak:

	Évi átlagos napi forgalom (jármű/nap)		
		2010	2018
Akusztikai járműkategória	I.	1846	2277
	II.	382	600
	III.	371	114

Az adatok alapján az út forgalma az általános tendenciáknak megfelelően növekvő, azonban a nehézgépjárművek száma csökkenő.

Egyes járműkategóriákhoz tartozó nappali és éjjeli óraforgalom:

Nappal	Éjjel
$Q1_n=0,93 \cdot \dot{A}NF1/16 = 132,35$	$Q1_é=0,07 \cdot \dot{A}NF1/8 = 19,9$
$Q2_n=0,925 \cdot \dot{A}NF2/16 = 34,7$	$Q2_é=0,075 \cdot \dot{A}NF2/8 = 5,6$
$Q3_n=0,918 \cdot \dot{A}NF3/16 = 6,5$	$Q3_é=0,082 \cdot \dot{A}NF3/8 = 1,2$

Az egyenértékű A-hangnyomásszint értéke $v_{meg}=50$ km/h (egyenletesen áramló forgalom esetén). A számított L_{Aeq} vonatkoztatási egyenértékű A-hangnyomásszintek:

L_{Aeq} (d=7,5 m) nappal = 64,9

L_{Aeq} (d=7,5 m) éjjel = 56,9

A közlekedéstől származó zaj terhelési határértékeit a 27/2008. (XII. 3.) KvVM-EüM együttes rendelet 3. melléklete tartalmazza. A vizsgált 65. számú út besorolása alapján a II. rendű főútra vonatkozó határértékek a mérvadók.

II. rendű főút		
Területi funkció	Megengedett egyenértékű A-hangnyomásszint L_{Aeq} , dB	
	nappal 6-22h	éjjel 22-6h
Lakóterület (kisvárosias, kertvárosias, falusias, teleszerű beépítésű)	65	55

Az elvégzett zajkibocsátás számítás eredményét a zajterhelési határértékkel összehasonlítva megállapíthatjuk, hogy a 65. számú út középvezetől 7,5 m távolságra a közlekedés okozta zajterhelés éjjel kis mértékben meghaladja a lakóterület (kisvárosias, kertvárosias, falusias teleszerű beépítéssel) funkciójú területekre vonatkozó határértéket.

A településen áthalad a Budapest-Dombóvár vasúti fővonal, mely jelentősen hozzájárul a települést érintő zajterheléshez. A vasútvonal közvetlenül lakóterületek mellett is elhalad. Az Európai Parlament és Tanács a környezeti zaj értékeléséről és kezeléséről szóló 2002/49/EK irányelve (END) értelmében az uniós tagállamok kötelezettsége az aktuális helyzetet, a zajterhelési küszöbérték túllépés mértékét és a lakosság érintettségét bemutató stratégiai zajtérképeket elkészíteni. A stratégiai zajtérképek a fő közlekedési létesítmények körében a nagyforgalmú vasutakra (30 000 szerelvény/évnél nagyobb forgalmú vasútvonalak) készül. Szakály településen áthaladó vasútvonal ez alapján nem tartozik a nagyforgalmú vonalak közé. Külön vizsgálata nem indokolt. A településrendezési tervben a meglévő állapotok kerültek a vasútvonal mellett rögzítésre. Új lakóövezet vagy védendő épületet magában foglalható terület nem került kijelölésre.

A település belterületének további részein csak a helyi közlekedés hatásai érvényesülnek, így a közlekedésből eredő zajterhelés részletesebb vizsgálatát a többi útra nem tartjuk indokoltnak.

Összefoglalva: a településen áthaladó 65. számú másodrendű főút közlekedéséből eredő zajterhelés nem elhanyagolható. Kismértékű túllépés éjjel az 65. számú főút forgalmából adódik, mely Szakály nagy részén élőket érinti.

A jelentős környezeti zavaró hatással, így zaj- és rezgésterheléssel járó belterületi úthálózatot is úgy kell fejleszteni, hogy a forgalom a védendő területek környezetében a lehetséges legkisebb mértékű, csillapított jellegű legyen.

Üzemi zaj

A zaj- és rezgésterhelési határértékek megállapításáról szóló országos hatókörű jogszabály üzemi eredetű zajterhelésre vonatkozó határértékeit a zajforrást üzemeltetőnek be kell tartani. Az üzemi tevékenység zavaró mértékű – lakóterületi határértéket meghaladó - zajterhelésétől mentesíteni kell a védendő lakó- és intézményterületeket. A védőtávolságok mértéke – amennyiben azt nem külön jogszabály írja elő kötelező jelleggel - a zavaró környezeti hatások mérséklését eredményező környezetvédelmi célú technológiai változtatások esetén, környezeti hatáselemzést tartalmazó szakértői anyagokra alapozottan módosítható.

Az üzemi létesítményektől származó zajterhelés ellen a településszerkezeti terv úgy óvja a lakóterületeket, hogy közvetlen szomszédságukban nem jelöl ki új gazdasági területeket.

Szakály belterületén jelentős zajkibocsátást okozó telephely nem található. A községben működő vállalkozások által okozott zaj a közvetlen környezetükben lehet zavaró hatású, de ilyen jellegű lakossági panasz még nem merült fel. A telephelyeken a tevékenység úgy végezhető, illetve a fejlesztést úgy kell tervezni, hogy a környezetbe jutó zaj a területre vonatkozó zajterhelési határértéket ne haladja meg. A zajterhelési határértékek teljesüléséről az üzemeltetőknek minden üzemelési körülmény esetén gondoskodnia kell.

Településrendezési terv zajvédelmi hatásai

A terv készítése során a zaj szempontú értékelése során azt vizsgáltuk, hogy az egyes területi besorolások okozhatnak-e határérték túllépést.

A közlekedési elemek

A települést átszelő 65. sz. főút által okozott környezeti konfliktusokat csak egy települést elkerülő nyomvonal létesítése tudná megoldani.

A terület felhasználási elemek

1. A belterületi ingatlanok mind falusias lakóterület övezeti besorolást kaptak.

A falusias lakóövezet az egyik legnagyobb zajvédelmi követelményekkel rendelkezik, a besorolás biztosítja a területen lévő ingatlanok védelmét.

SZAKÁLY KÖZSÉG TELEPÜLÉSRENDEZÉSI TERVE

KÖRNYEZETI ÉRTÉKELÉS

2. A településközpont területbe sorolt intézmények (általános iskola, óvoda, templom, művelődési ház) telkeinek besorolása a meglévő állapotokat tükrözik. A terület védeltsége biztosított.

3. A víztorony környéke kereskedelmi szolgáltató terület besorolást kapott, ahol új vállalkozások is helyet kaphatnak.

A besorolás elősegíti, hogy a területen gazdasági tevékenységet végző telephely létesülhessen. A terület közvetlenül lakóövezet mellett került kijelölésre. A területen létesítendő bármilyen gazdasági célú létesítménynek a zajvédelmi előírásokat teljesíteni szükséges. A kereskedelmi, szolgáltató terület elsősorban környezetre jelentős hatást nem gyakorló gazdasági tevékenységi célú épületek elhelyezésére szolgál.

4. A különleges területek a meglévő állapotoknak megfelelően kerültek kijelölésre, zajvédelmi következménye nincs.

5. Az erdőterületek lehatárolása és besorolása az erdészeti hatóság hivatalos adatszolgáltatása alapján történt.

Nincs zajvédelmi következménye.

6. A község területén található nádas, mocsár és vízállás területek az OTÉK változása miatt természetközeli területbe kerültek.

Nincs zajvédelmi következménye.

Az üzemi és szabadidős zajforrások zajterhelési határértékeit a 27/2008. (XII. 3.) KvVM-EüM együttes rendelet 1. számú melléklete tartalmazza.

Zajtól védendő terület	Határérték (LTH) az LAM megítélési szintre (dB) nappal 06-22 óra	Határérték (LTH) az LAM megítélési szintre (dB) éjjel 22-06 óra
Üdülőterület, különleges területek közül az egészségügyi területek	45	35
Lakóterület (kisvárosias, kertvárosias, falusias, telepszerű beépítésű), különleges területek közül az oktatási létesítmények területe, a temetők, a zöldterület	50	40
Lakóterület (nagyvárosias beépítésű), a vegyes terület	55	45
Gazdasági terület	60	50

Az új létesítmények telepítésénél fokozott figyelmet kell fordítani a zajvédelmi határértékek, előírások betartására. Ezek használatbavétele, üzembe helyezése során műszeres mérésekkel kell ellenőrizni, illetve igazolni a megengedett zajterhelési határértékek teljesülését. Törekedni kell arra, hogy a zaj- és rezgésártalmak minimalizálására már a telepítéskor történjenek intézkedések.

A terv szerint fejlesztések esetén törekedni kell arra, hogy a jelenlegi megfelelő állapot maradjon fenn.

Épített környezetre, településre gyakorolt hatások

A településrendezési tervhez Örökségvédelmi hatástanulmány készült, amely feltárta a helyi védelemre érdemes építészeti értékeket.

A településen világörökség, valamint világörökség várományos terület nem található.

A községben egy országos védettségű műemlék, - a római katolikus templom - található.

A község jelentős építészeti értékekkel rendelkezik, amely egyrészt a műemlék templomnak, másrészt a nagyszámú helyi védelmet érdemlő népi épületeknek, valamint az egyházi jellegű szobroknak, kereszteknek köszönhető.

Ezen műemlékek környezetének területfelhasználása a kialakult állapotokhoz igazodva lett rögzítve a tervben, ezek nem veszélyeztetik a műemlék állapotát, fennmaradását illetve településképi megjelenését.

A műemlékekhez műemléki környezet tartozik a műemlékek közvetlen környezetének védelme érdekében, hogy a jövőbeli beavatkozások ne rontsák a műemlékek látványát.

Ezen kívül a helyi védelem jogintézménye szolgál a műemléknek nem minősülő, de a település számára a helyi hagyományok, illetve a településkép szempontjából fontos épületek, emlékművek, útmenti keresztek megőrzésére, védelmére.

A helyi védelemre javasolt építményeket a 2018-ban készült Örökségvédelmi hatástanulmány Építészeti értékleltára tartalmazza, mely alapján a községben 45 helyi védelemre javasolt építmény található.

Szakály legrégebbi utcáiban, a Kossuth, Rákóczi és Széchenyi utcákban található az az épületek, amelyek a település építészetének értékeit őrzik. Ezek a népi lakóépületek a XIX. század végén, XX. század elején épültek. A Kossuth utcában az épületek jó része megmaradt eredeti tömegében, több épületet a közelmúltban eredeti építészeti részletei megőrzésével újjitottak fel. A régi épületek egy része azonban felújítás hiányában veszélyeztetve van ma is.

A település kulturális öröksége sérülékeny, meg nem újuló erőforrás, melynek elemeit óvni kell. Ezen elemek bemutatása, védelme a településrendezési eszközökkel is elsődleges feladat.

A településen a műemléki védelem sajátos tárgyai közé tartozó védett park vagy védett temető nincs.

A község fogyó népességszáma és a viszonylag kevés fejlesztés a település épített környezetének jelentős változását nem eredményezi. Korunk építészeti jelenségei (pl. lapostetős modern épületek, tetőkre szerelt napkollektorok, harsány színezés, hivalkodó kerítések) a községben még csak elvétve jelentek meg, azonban a divat-áramlatok megjelenésével itt is számolni kell. A szélsőséges építészeti jelenségek visszafogására a településképi rendelet (Szakály Község Önkormányzat Képviselő-testületének 1/2019.(II.12.) önkormányzati rendelete Szakály község településképiének védelméről) is ad bizonyos garanciát.

Az épített környezet konfliktusai, problémái:

A településen több lakatlan épület is található, – főként a Rákóczi, a Kossuth, a Jókai és a Dózsa György utcákban – mely épületek állaga romlik, a telkek területei helyenként gondozatlanok.

A belterületen áthaladó 65. számú főút átmenő forgalmából származó por-, zaj-, rezgésterhelések az út menti épületekben élőkre, illetve az épületek állagára negatív hatással vannak.

A településrendezési terv az épített környezet védendő elemeire nincsenek negatív hatással.

Régészeti örökség védelme

A településrendezési tervhez dr. K. Németh András által készített Örökségvédelmi hatástanulmány régészeti szakterületi munkarésze részletesen bemutatja a község régészeti lelőhelyeit, melyek a következők:

1. Szakály – Tsz major és Téglágető / Páskom, Téglavetető) (Szakály 1)

Lelőhely-azonosító: 23300

A lelőhely megjelölése: neolitik (dunántúli vonaldíszes kerámia) telep, kora bronzkori (Kisapostag-kultúra) telep, középső bronzkori (dunántúli mészbetétes edények népe kultúrája) telep, középső bronzkori (dunántúli mészbetétes edények népe kultúrája) temető, kelta telep

2. Szakály – Réti föld / Réti földek (Torma István 132. lelőhely) (Szakály 2)

Lelőhely-azonosító: 23301

A lelőhely megjelölése: őskori telep, neolitik telep, neolitik sír, késő neolitik (Lengyel-kultúra) telep, rézkori telep, kelta telep, római kori telep, késő római kori sír

3. Szakály – Törökcső (halastó) / Kistavapuszta (Torma István 120. lelőhely) (Szakály 3)

Lelőhely-azonosító: 23303

A lelőhely megjelölése: őskori telep, bronzkori telep, középső bronzkori (dunántúli mészbetétes edények) telep, római kori telep, római kori épület, középkori telep

4. Szakály – Törökcső (Torma István 123. lelőhely)

Lelőhely-azonosító: folyamatban

A leelőhely megjelölése: neolitik szórványtelep, kora bronzkori (Kisapostag-kultúra) telep, kora bronzkori (Vučedol-Zók-kultúra) telep, középső bronzkori telep

5. Szakály – „Nevelő” tó / Füstös malom (Torma István 343. leelőhely) (Szakály 4)

Lelőhely-azonosító: 23304

A leelőhely megjelölése: őskori telep, kora bronzkori (Kisapostag-kultúra) telep, középső bronzkori (dunántúli mészbetétes edények népének kultúrája) telep, késő bronzkori telep, római kori telep

6. Szakály – Üргеvár (Szakály 5)

Lelőhely-azonosító: 23305

A leelőhely megjelölése: honfoglaláskori temető

7. Szakály – Csabak (Torma István 118. leelőhely) (Szakály 6)

Lelőhely-azonosító: 23527

A leelőhely megjelölése: középkori telep

8. Szakály – Füstösoldal (Torma István 119. leelőhely) (Szakály 7)

Lelőhely-azonosító: 23528

A leelőhely megjelölése: kora bronzkori (Vučedol-Zók-kultúra) szórványtelep, középső bronzkori (dunántúli mészbetétes edények népének kultúrája) telep, késő bronzkori (urnasíros kultúra) telep, kora vaskori szórványtelep, középkori telep

9. Szakály – Kistavapuszta II. (Torma István 121. leelőhely) (Szakály 9)

Lelőhely-azonosító: 23530

A leelőhely megjelölése: őskori telep, kora vaskori telep

10. Szakály – Bocskorhegy (Torma István 122. leelőhely) (Szakály 10)

Lelőhely-azonosító: 23531

A leelőhely megjelölése: középső bronzkori (dunántúli mészbetétes edények népének kultúrája) telep, középkori telep

11. Szakály – Üргеvár I. (Torma István 124. leelőhely) (Szakály 11)

Lelőhely-azonosító: 23532

A leelőhely megjelölése: neolitik telep, kora bronzkori (Vučedol-Zók-kultúra) telep

12. Szakály – Üргеvár III. (Torma István 126. leelőhely) (Szakály 13)

Lelőhely-azonosító: 23534

A leelőhely megjelölése: neolitik szórványtelep, kora bronzkori (Vučedol-Zók-kultúra) telep, középső bronzkori (dunántúli mészbetétes edények népének kultúrája) telep

13. Szakály – Bábos (Torma István 128. lelőhely) (Szakály 15)

Lelőhely-azonosító: 23536

A lelőhely megjelölése: őskori szórványlelet, középső bronzkori (dunántúli mészbetétes edények népének kultúrája) telep, római kori telep

14. Szakály – Kenderföld (Torma István 131. lelőhely) (Szakály 16)

Lelőhely-azonosító: 23539

A lelőhely megjelölése: kora vaskori szórványlelet, középső bronzkori (dunántúli mészbetétes edények népének kultúrája) telep

15. Szakály – Borzás (Torma István 133. lelőhely) (Szakály 17)

Lelőhely-azonosító: 23540

A lelőhely megjelölése: középső bronzkori (dunántúli mészbetétes edények népének kultúrája) telep, bronzkori telep, kora vaskori telep, kelta telep, római kori telep, középkori telep

16. Szakály – Tárkány I. / Tárkánymajor dűlő (Torma István 134. lelőhely) (Szakály 18)

Lelőhely-azonosító: 23541

A lelőhely megjelölése: őskori telep, középső bronzkori (dunántúli mészbetétes edények népének kultúrája) telep, kora vaskori telep, kelta telep

17. Szakály – Tárkány II. (Torma István 135. lelőhely) (Szakály 19)

Lelőhely-azonosító: 23542

A lelőhely megjelölése: középső bronzkori (dunántúli mészbetétes edények) sír

18. Szakály – Vasúti őrház I. (Torma István 166. lelőhely) (Szakály 20)

Lelőhely-azonosító: 23568

A lelőhely megjelölése: kora bronzkori telep, kelta telep

19. Szakály – Vasúti őrház II. / Füttyülős (Torma István 167. lelőhely) (Szakály 21)

Lelőhely-azonosító: 23569

A lelőhely megjelölése: késő bronzkori kincslelet, kora vaskori telep

20. Szakály – Szakály (Torma István 216. lelőhely) (Szakály 22)

Lelőhely-azonosító: 23605

A lelőhely megjelölése: őskori telep

21. Szakály – Tárkány III. (Torma István 247. lelőhely) (Szakály 23)

Lelőhely-azonosító: 23635

A lelőhely megjelölése: kora bronzkori (Kisapostag-kultúra) telep, római kori telep

22. Szakály – Tárkány IV. (Torma István 248. lelőhely) (Szakály 24)

Lelőhely-azonosító: 23636

A lelőhely megjelölése: római kori telep, középkori telep, középkori templom, középkori temető

23. Szakály – Tárkány V. (Torma István 249. lelőhely) (Szakály 25)

Lelőhely-azonosító: 23637

A lelőhely megjelölése: késő rézkori (Baden-kultúra) telep

24. Szakály – Kistavapuszta III. (Torma István 306. lelőhely) (Szakály 26)

Lelőhely-azonosító: 23765

A lelőhely megjelölése: őskori telep, neolit (dunántúli vonaldíszes kerámia) szórványlelet, kora bronzkori (Vučedol-Zók-kultúra) szórványlelet, késő rézkori (Baden-kultúra) szórványlelet

25. Szakály – Tárkány VI. (Torma István 250. lelőhely) (Szakály 28)

Lelőhely-azonosító: 23638

A lelőhely megjelölése: késő rézkori (Baden-kultúra) telep, kora bronzkori telep, kora bronzkori (Vučedol-Zók-kultúra) telep, középső bronzkori telep

26. Szakály – Szakály III. (Torma István 251. lelőhely) (Szakály 29)

Lelőhely-azonosító: 23639

A lelőhely megjelölése: kora bronzkori telep

27. Szakály – Zrínyi u. 560. (Szakály 32)

Lelőhely-azonosító: 58953

A lelőhely megjelölése: ismeretlen korú csontvázas sír

28. Szakály – Zrínyi u. 564. (Szakály 33)

Lelőhely-azonosító: 58954

A lelőhely megjelölése: középső bronzkori (dunántúli mészbetétes edények népe kultúrája) telep, késő középkori telep, kora újkori telep, ismeretlen korú csontvázas sír

29. Szakály – Kistava-dűlő (Szakály 34)

Lelőhely-azonosító: 60968

A lelőhely megjelölése: őskori telep

30. Szakály – Ürgevár puszta (Szakály 35)

Lelőhely-azonosító: 76521

A lelőhely megjelölése: kora bronzkori telep, középső bronzkori telep

31. Szakály – Halomi-dűlő (Szakály 36)

Lelőhely-azonosító: 88069

A lelőhely megjelölése: őskori (bronzkori?) telep, római kori épület, ismeretlen korú halom

32. Szakály – Halom-völgy (Szakály 37)

Lelőhely-azonosító: 88071

A lelőhely megjelölése: őskori (bronzkori?) telep, római kori telep

33. Szakály – Melegvíz gödre (Szakály 38)

Lelőhely-azonosító: 88073

A lelőhely megjelölése: avar kori temető

34. Szakály – R. k. templom (Szakály 39)

Lelőhely-azonosító: 90011

A lelőhely megjelölése: középkori templom, középkori temető

35. Szakály – Bem utca

Lelőhely-azonosító: folyamatban

A lelőhely megjelölése: ismeretlen korú csontvázas sír

36. Szakály – Sportpálya

Lelőhely-azonosító: folyamatban

A lelőhely megjelölése: kora vaskori szórványlelet, rézkori telep, késő rézkori (Baden-kultúra) sír

37. Szakály – Újhegy

Lelőhely-azonosító: folyamatban

A lelőhely megjelölése: római kori telep

38. Szakály – Bozóti-rét

Lelőhely-azonosító: folyamatban

A lelőhely megjelölése: bronzkori telep, római kori telep

39. Szakály – Körtvélyes

Lelőhely-azonosító: folyamatban

A lelőhely megjelölése: középső bronzkori (dunántúli mészbetétes edények népe kultúrája) telep, római kori telep

40. Szakály – Jókai utca déli vége, Kapos-part

Lelőhely-azonosító: folyamatban

A lelőhely megjelölése: bronzkori telep

41. Szakály – Tárkány VII.

Lelőhely-azonosító: folyamatban

A leelőhely megjelölése: kelta telep, római kori telep

42. Szakály – Gyulaj / Almási-dűlő (Gyulaj 14)

Lelőhely-azonosító: 23763

A leelőhely megjelölése: középkori telep

43. Szakály – Gyulaj / Almás-dűlő / Nagy-Katonás 1. leelőhely (Gyulaj 25)

Lelőhely-azonosító: 74801

A leelőhely megjelölése: őskori telep, kelta telep

A település területén meghatározó a mezőgazdasági művelés alá eső területek aránya, amelyeken a régészeti érintettség viszonylag könnyen felderíthető hagyományos régészeti módszerekkel. Az ismert régészeti leelőhelyek túlnyomó része a szántott területekre esik.

Általában elmondható, hogy Szakály határában szinte minden korszak képviseltetve van néhány leelőhellyel, a neolitikumtól a késő középkorig, ha egyes korszakok emlékanyaga (pl. korai neolitikum, korai és középső rézkor) egyelőre még hiányzik is.

A település közigazgatási határain belül külön jogszabályban fokozottan védett vagy kiemelten védett régészeti leelőhely nem található.

A településrendezési terv régészeti örökségre gyakorolt hatásai a következőképpen értékelhetők:

A területfelhasználási elemek

1. A belterületi lakó-ingatlanok mind falusias lakóterület övezeti besorolást kaptak.

A terület besorolások a meglévő hasznosítás szerint történtek, fizikai változást nem jelent, nincs régészeti örökségre gyakorolt hatása. Kizárólag a Fő utca – Szabadság utca közti tömbbelsőben került új lakóterület kijelölésre, mely ismert régészeti leelőhelyet nem érint.

2. A településközpont területbe sorolt intézmények (általános iskola, óvoda, templom, művelődési ház) telkeinek besorolása a meglévő állapotokat tükrözik. A terület védettsége biztosított.

3. A víztorony környéke kereskedelmi szolgáltató terület besorolást kapott, ahol új vállalkozások is helyet kaphatnak.

Ismert régészeti leelőhelyet nem érint. Az építés során régészeti lelet, jelenség vagy emlék váratlan előkerülésekor azt a jogszabályban meghatározott módon be kell jelenteni, a tevékenységet szüneteltetni kell, majd ezt követően az illetékes, feltárássra jogosult intézmény elvégzi a mentő feltárást.

4. A különleges területek a meglévő állapotoknak megfelelően kerültek kijelölésre.

A terület fizikai hasznosításában változást nem jelent, nincs régészeti örökségre gyakorolt hatása.

5. Az erdőterületek lehatárolása és besorolása az erdészeti hatóság hivatalos adatszolgáltatása alapján történt.

A terület fizikai hasznosításában változást nem jelent, nincs régészeti örökségre gyakorolt hatása.

6. A község területén található nádas, mocsár és vízállás területek az OTÉK változása miatt természetközeli területbe kerültek.

A terület fizikai hasznosításában változást nem jelent, nincs régészeti örökségre gyakorolt hatása.

Természet és tájvédelem

A közigazgatási területen levő táji-, természeti értékeket a tervhez készült „Tájrendezési javaslat” részletesen vizsgálja. Az egyes területekhez tartozóan a szakági anyag olyan javaslatokat fogalmaz meg, melyek összhangban vannak mind az országos, mind a területi környezetvédelmi stratégiákkal.

3.2.2. Az emberek egészségi állapotára, életminőségére, társadalmi, gazdasági helyzetére gyakorolt hatások

A településrendezési eszközök megvalósulása a lakosság egészségi állapotára, életminőségére közvetlen negatív hatást várhatóan nem okoz. A tervezett zöldterületek kialakítása növelni fogja a lakosok számára a szabadterei rekreációs lehetőségek számát. A területhasználat változások, melyek a jelenlegi jogszabályok szerinti területfelhasználási egységbe való sorolást irányozzák elő, nem befolyásolják az emberek életminőségére vonatkozó körülményeket. A cél megvalósulása érdekében fontos az építési engedélyezés során a környezeti és zöldfelületi feltételek betartásának ellenőrzése.

A tervezett fejlesztéseknek (elsősorban az elkerülő útnak) lehet közvetlen, hosszabb távon érvényesülő pozitív az emberek egészségi állapotára, életminőségére gyakorolt hatása.

3.2.3. A környezeti állapot egyéb jellemzőinek értékelése (eltartóképesség, terhelhetőség)

A terv alapján jelentős mértékű, a környezeti állapotot veszélyeztető környezeti hatás bekövetkezése a terv távlatán túl sem várható, nem prognosztizálható. Így a területfelhasználási egység módosítások és a közlekedési infrastruktúra fejlesztések további természet- és környezetvédelmi célú vizsgálatot csak a 314/2005. (XII.25.) Korm. r. hatálya alá tartozó tevékenységek illetve engedélyezések későbbi megjelenése esetében szükséges.

3.2.4. A fennálló környezeti konfliktusok, problémák leírása

A település zöldterületi ellátottsága megfelelőnek mondható. A mezőgazdaságilag művelt területeken törekedni kell a talaj erózió megakadályozására (termőtalajok minőségének megóvásával, művelési mód és művelési irány megválasztásával). A dűlőutak és árkok mentén szorgalmazni kell további erdősávok telepítését.

Szakály községben szennyvízhálózat nincs kiépítve. Az ingatlanokon közműpótló aknában gyűjtik a szennyvizet, melynek egy része elszikkad. A településfejlesztési tervben foglaltak szerint a Községnek célja a hálózat kiépítése. Amennyiben a csatorna megépül, úgy szorgalmazni kell a csatornahálózatra való csatlakozást. Egyéb esetekben a szociális szennyvizek gyűjtését szakszerűen kialakított vízzáró, szivárgásmentes közműpótlókkal kell megoldani a felszín alatti vizek minőségének védelme érdekében. Javasolható a településen található szennyvízgyűjtő aknák állapotának, minőségének felmérése. Javasoljuk, hogy az önkormányzat kényszerítse ki a bizonytalan vízzáróságú gyűjtők lecserélését ott, ahol nem igazolható az elvárt minőségű közműpótló berendezések megléte.

A község csapadékvíz elvezetése többnyire nyílt árkos rendszerű. A belterületen a csapadékvíz elvezetés nem mindenhol megoldott. A csapadékvíz-elvezető árkok kiépítéséről, a meglévők rendszeres karbantartásáról, tisztításáról gondoskodni szükséges.

A kommunális hulladék szervezett gyűjtése megoldott, szelektív hulladékgyűjtés havonta 1-2-alkalommal, lomtalanítási akció évente egyszer van, és a közszolgáltatás keretében a zöldhulladék elszállítása is szervezett formában működik. A zöldhulladék elszállítása helyett szorgalmazni kell a házi komposztálást a szerves hulladék mennyiségének csökkentése érdekében. A településen a hulladékkezelést a jogszabályoknak megfelelően folyamatosan biztosítani kell. Annak érdekében, hogy a kommunális hulladék közé ne kerüljön veszélyes hulladék, az önkormányzatnak tájékoztatnia kell a lakosságot a probléma nagyságáról és megoldási lehetőségeiről.

A gazdasági területeken keletkező kommunális, termelési és veszélyes hulladékok elszállítatásáról a hulladék termelőjének kell gondoskodnia a mindenkor szabályozásnak megfelelően.

A településen a gázhálózatot kiépítették. A fűtést a település fennmaradó részén főként fatüzeléssel oldják meg. A fűtési emisszió csökkentése érdekében a gázhálózatra való csatlakozásokat szorgalmazni kell. A vegyes tüzelésű kazánokban a hulladék égetését meg kell akadályozni.

A közlekedésből eredő lészennyezőanyag-kibocsátás a belterületet átszelő út nagy forgalma miatt egyes időszakokban számottevő lehet. A tervezett elkerülő út építése környezetvédelmileg indokolt lenne. A belterületi utak javítása, karbantartása javasolt a felverődő por csökkentése érdekében.

A településen légszennyező ipari üzemek nincsenek. Új légszennyező pont-és diffúz forrásokat csak a környezetvédelmi hatóság engedélyével lehet létesíteni a határértékek

betartása mellett. Büzt okozó létesítmény telepítése esetén a védelmi övezet kialakítása szükséges a környezetvédelmi hatóság előírásai szerint az elérhető legjobb technika alkalmazása mellett.

A település lakóterületein a főút mentén a közlekedésből származó zaj kismértékben meghaladja az éjszakai határértéket. Amennyiben a közlekedési zaj lakossági panaszt eredményez, úgy javasolt a jelenlegi állapot műszeres mérésekkel történő felmérése, és a kritikus helyeken műszaki védelem kialakítása, és az elkerülő út építésének szorgalmazása.

Jelentős ipari jellegű zajkeltő létesítmények a településen nincsenek. Új létesítmények telepítésénél fokozott figyelmet kell fordítani a zajvédelmi határértékek, előírások betartására. Ezek használatba vétele, üzembe helyezése során mérésekkel kell ellenőriztetni, illetve igazolni a megengedett zajterhelési határértékek teljesülését. Törekedni kell arra, hogy a zaj- és rezgésártalmak minimalizálására már a telepítéskor történjen intézkedések.

A tervezett fejlesztések esetén törekedni kell arra, hogy a jelenlegi jó környezeti állapot ne romoljon.

3.3. A terv megvalósulásával közvetlenül vagy közvetve környezeti hatást kiváltó tényezők, okok feltárása

3.3.1. Természeti erőforrás közvetlen igénybevételét vagy környezetterhelés közvetlen előidézését jelentik

A felülvizsgálat során új beépítésre szánt terület két helyen került kijelölésre. Mindkét terület belterület, a meglévő területhez illeszkedően került kijelölésre. Amennyiben a területek beépítésre kerülnek, úgy közvetlen környezeti erőforrást, talajt vesznek igénybe. A kiterjedés mértéke azonban kismértékű.

A tervezett elkerülő út létesítése egyelőre nem belátható, esetleges megvalósulásával a közúti forgalomból származó zajterhelés és légszennyezőanyag kibocsátás a lakóövezetben jelentősen csökkenhet. Az út tervezése során a környezeti hatásvizsgálatban a várható környezeti hatásokat részletesen vizsgálni szükséges.

A tervbe vett egyéb módosítások természeti erőforrások közvetlen igénybevételét, vagy közvetlen környezetterhelést nem idéznek elő.

3.3.2. Olyan társadalmi, gazdasági folyamatokat váltanak ki, vagy ösztönöznek, amelyek közvetett módon környezeti következménnyel járhatnak

A településrendezési terv intézkedéseinek célja a községben *a lakosság-szám és az idegenforgalom* növekedése. *A növekedés* természetesen a közúti forgalom növekedésével fog járni. A forgalommnövekedés miatt a közúti forgalomból származó zajterhelés és légszennyezőanyag kibocsátás fokozatos emelkedése várható, amelynek mértéke azonban nehezen becsülhető. A jelenlegi zaj- és légszennyezettségi adatok ismeretében elvárható, hogy

a zajterhelés szinten tartása érdekében a zajterhelés alakulását figyelemmel kísérik és szükség esetén intézkedéseket fogantatosítsanak.

3.4. A terv megvalósítása esetén várható, a környezetet érő hatások, környezeti következmények előrejelzése

A szabályozási tervben foglalt előírások és az egyéb környezetvédelmi jogszabályi előírások betartásával az új területeken épülő épületek, létesítmények egyéb hatásai a jelenlegi területhasználatokra nem jelentenek veszélyt, a természeti környezetet károsan nem befolyásolják. A gazdasági tevékenységre alkalmas területek mértéke a jelenlegi igénynek megfelelő. A zavaró hatású tevékenységek végzését lakott területtől távol célszerű elhelyezni.

A javasolt további zöldítések település- és tájlesztetiki szempontból és nem elhanyagolhatóan turisztikai szempontból is pozitív szerepet töltenek be.

Egyéb környezeti konfliktusok, problémák a tervben foglaltak megvalósulása esetén nem keletkeznek.

4. A terv megvalósítása következtében várhatóan fellépő környezetre káros hatások elkerülésére, csökkentésére vagy ellentételezésére, monitoringozására vonatkozó javaslatok

A korábbiakban ismertettük, hogy a terv megvalósítása nem jár jelentős környezetre káros hatásokkal, így ezekkel kapcsolatban sem szükségesek intézkedések.

Az épületek létesítése során a megfelelő **szennyvízkezelésre, a csapadékvíz elvezetésre és a hulladék kezelésére** fokozott figyelmet kell fordítani.

Javasoljuk a településen található szennyvízgyűjtő aknák felmérését tekintettel arra, hogy milyen kivitelezésűek és állapotúak. Javasoljuk, hogy az önkormányzat kényszerítse ki (akár önkormányzati rendelettel) a bizonytalan vízzáróságú gyűjtők lecserélését, illetve a későbbiekben – amennyiben kiépül - a szennyvízcsatornára való rákötést.

Tekintettel arra, hogy a gazdaság bővülésével a közúti forgalom és a **közlekedési zajterhelés** növekedése is várható, ezért a belterület kritikus pontjain háttérterhelés méréseket, majd a beruházások megvalósulását követően ellenőrző méréseket javasolt végeztetni.

5. Közérthető összefoglaló

Az egyes tervek, illetve programok környezeti vizsgálatáról szóló 2/2005. (I.11.) Korm. rendelet 1.§. (3) a) pontja értelmében a település egészére készülő szabályozási terv és helyi építési szabályzat készítése esetén környezeti vizsgálat lefolytatása és környezeti értékelés

készítendő. A környezeti vizsgálat eredményét összegző környezeti értékelés környezet védelméért felelős szervekkel egyeztetett tartalommal került kidolgozásra.

Szakály településrendezési eszközei elkészítésének célja, hogy a jogszabályi követelményeknek eleget tegyen, a község településrendezési eszközei elkészüljenek, másrészt egyes településrészekre vonatkozóan a településfejlesztési elképzelések térbeli-fizikai kereteit megteremtse. A terv a beépítés feltételeinek, építési követelményeknek, jogoknak és kötelezettségeknek a megállapítására hivatott.

Az értékelés részletesen vizsgálta az egyes tervi elemek környezeti elemek és rendszereik állapotára, valamint az emberre, mint végső hatásviselőre gyakorolt hatásait.

Összességében a tervben foglaltak jelentős környezeti hatással nem bírnak. A környezeti értékelés nem állapított meg olyan tervi elemet, amely kifogásolható lenne. A környezeti vizsgálat az egyes esetekben intézkedésekre tesz javaslatot, amelyek nem a településrendezési terv során, hanem a létesítmények megvalósítása, illetve üzemeltetése során érvényesíthetők a környezetterhelések minimalizálása, a környezetszennyezések, káros környezeti hatások kiküszöbölése érdekében.

Összegzésként megállapítható, hogy a tervben foglalt tervi elemek, előírások és javaslatok a környezeti elemeket (levegő, föld, víz, élővilág, épített környezet) és rendszereiket (táj, település, ökológiai rendszer) érő, a tervezett fejlesztések negatív környezeti hatásainak lehetőség szerinti csökkentését, a táji, természeti értékek védelmét kívánják biztosítani.

Szekszárd, 2019. november 5.